

Reactie op Wetsvoorstel tot wijziging van de Leerplichtwet 1969 en de Wet op het onderwijstoezicht houdende aanvullende voorschriften aan de vrijstelling als bedoeld in artikel 5b, van de Leerplichtwet 1969 (Wet voorschriften vrijstelling leerplicht bij richtingbezwaren)

16 juli 2020

Prettig te weten dat de mogelijkheid tot reageren op het wetsvoorstel per internetconsultatie bestaat. Graag maak ik van deze mogelijkheid gebruik door een aantal problematische elementen uit het wetsvoorstel bij u onder de aandacht te brengen.

Het wetsvoorstel in de hoedanigheid waarmee het ter internetconsultatie is aangeboden, gaat voorbij de grenzen van alle redelijkheid, voorbij de grenzen van (rechten van) kinderen en hun ouders en voorbij de grenzen van medemenselijkheid.

We leven in 2020. Een tijd waarin het vanzelfsprekend is dat we kinderen onderwijzen voor hun persoonlijke ontwikkeling, hun welbevinden en hun toekomst. Een toekomst die hen *en ons* onbekend is. Technologische ontwikkelingen gaan razendsnel. Wetenschappelijke onderzoeken en persberichten in de afgelopen jaren hebben veelvuldig aangetoond dat het schoolsysteem zoals dat in Nederland bestaat, hopeloos ouderwets en achterhaald is en absoluut niet aan de (kwaliteits)eisen voldoet. De vele gestrande kinderen die door dit falende onderwijssysteem thuis zijn komen te zitten, zijn daarvan een feit.

Eén lijn trekken en thuisonderwijs “kwalitatief” op gelijke hoogte brengen als schoolonderwijs, zou voor het overgrote deel van het huidig thuisonderwijs *een diepe neergang* blijken te zijn in kwaliteit, en zeker geen verbetering. Immers, het huidige schoolsysteem levert steeds meer leerachterstanden en het niveau verlaagt zich al jaren geleidelijkerwijze.

Ouders die zich vanuit gewetensbezwaar/richtingbezwaar inspannen om thuisonderwijs te geven, leveren daar zeer veel voor in: een carrière, inkomen, baan, geld (alles wordt immers zelf bekostigd), (vrije) tijd, energie, rust... Ze krijgen als ouders vanuit sociaal-maatschappelijk aspect te maken met tegenwerkende krachten, onbegrip en onmin, omdat de huidige maatschappij niet bekend is met wát thuisonderwijs werkelijk is en hóe dit effectief succesvol vormgegeven wordt. Ze roeien vanuit hun volle overtuiging (vaak onder tranen en strijd), volhardend in liefde en toewijding aan hun kinderen, *tegen de stroom in*. Álles doen ze eraan, om hun kinderen het beste te kunnen geven dat ze te bieden hebben: gedegen onderwijs vanuit hun eigen levensbeschouwelijke toets, precies afgestemd op het eigen kind, gegeven door mensen die de kinderen volledig vertrouwen; bij wie ze zich veilig en op hun gemak voelen, waardoor ze zichzelf kunnen zijn en intrinsiek gemotiveerd in hun eigen tempo willen leren en werken aan hun eigen educatieve ontwikkeling en toekomst.

We leven in 2020. Een tijd waarin corona haar nietsontziende tocht over de wereld trekt en daarin zorgt voor dilemma's in de maatschappij. Oók op het gebied van onderwijs. De coronatijd heeft laten zien dat veel kinderen *baat hadden* bij het thuis les krijgen, zélfs al in de tijdelijke, snel tot standgebrachte noodoplossing waarin de scholen het thuisonderwijs aanstuurden en er nog heel sterk vanuit school en methode werd gewerkt. Dit is geen thuisonderwijs, maar schools onderwijs op afstand, in de thuisomgeving. Zélfs daarvan knapten veel kinderen op!

De hoge groeps(prestatie)druk, de stess van het vele werk, de hoeveelheid en snelheid waarmee alles er normaal gesproken dagelijks op school ‘doorgejast’ wordt, viel even weg en alleen het hoogst noodzakelijke bleef over, om dát in eigen tempo, op eigen tijd, in eigen veilige, rustige omgeving te kunnen bestuderen en maken. Geen lunchpauzes waarin tussen de hapjes brood door nog snel een verplichte educatieve film gekeken moest worden. Of “pauzes”, waarin toch mooi nog even op het

plein geoefend kon worden met topografie, spelling of de tafels van vermenigvuldigen, spelenderwijs natuurlijk...

Het thuis les krijgen vanwege corona gaf veel kinderen weer lucht. Ze bloeiden op, ontwikkelden zich sneller, breder... Maar alles tot op de zekere begrenzing van *de schoolklas*. Je mag niet té ver vooruit werken. Niet té snel door de stof gaan. Waarom niet? Voor de klas... Ik vraag u: educatie is toch *in de eerste plaats* bedoeld ter ontwikkeling van het eigen individu? Leert een kind rekenen en schrijven om *zichzelf* daarin te ontwikkelen, of leert het dat voor de groep? Om met z'n allen dezelfde toetsen te kunnen maken?

Thuisonderwijs past zich aan aan het individu. En dat kan zo precies als de vraag van het kind is en het aanbod beschikbaar. Persoonlijk én in samenwerkend groepsverband met andere kinderen. Vele onderzoeken, zowel in binnen- als in buitenland, hebben aangetoond dat thuisonderwezen kinderen beter zijn onderricht. Ze zijn cognitief dieper uitgedaagd en sociaal, emotioneel en maatschappelijk doen ze het beter dan schoolgaande kinderen. Ze blijken vaak in staat tot ongekende prestaties.

Enkele bekende persoonlijkheden uit heden en verleden die thuisonderwijs genoten hebben, zijn bijvoorbeeld de zanger Justin Bieber, de zangers van de band Hanson; de tennissterren Venus en Serena Williams; actrices Emma Watson en Whoopi Goldberg; jazzmuzikant Louis Armstrong; politica Condoleeza Rice; vele oud-presidenten van de VS, waaronder George Washington, Abraham Lincoln, Thomas Jefferson, John Adams en Theodore Roosevelt; bekende staatsvertegenwoordigers als Winston Churchill, Konrad Adenauer; militaire grootheden als Alexander de Grote en Stonewall Jackson; wetenschappers van faam, waaronder Albert Einstein, Pierre Curie, Michael Faraday en Eric Demaine; kunstenaars als Leonardo daVinci, Claude Monet en William Blake. Ook veel uitvinders, bijvoorbeeld Alexander Graham Bell, Thomas Edison, Benjamin Franklin, Orville en Wilbur Wright, Elias Howe, Peter Cooper en Guglielmo Marconi; componisten waaronder Wolfgang Amadeus Mozart, Felix Mendelsohn, Anton Bruckner, Francis Poulenc en John Philip de Sousa; vele literaire wereldtalenten als Charles Dickens, Mark Twain, Hans Christian Anderson, C.S. Lewis, Margareth Atwood, Agatha Christie, Beatrix Potter, Robert Frost en Christopher Paolini; zakenmensen als Joseph Pulitzer (Pulitzer Price), Ray Kroc (Mc Donalds); Harland David Sanders (Kentucky Fried Chicken); Soichiro Honda (Honda); Peter Kindersley (uitgever). Deze lijst kan nog enkele a4'tjes doorgaan, met namen als Jeanne d'Arc; Harriet Martineau (eerste vrouwelijke sociologe); Margaret Mead (cultureel antropologe); Albert Schweitzer (arts); Charles Louis Montesquieu (filosoof); Bertrand Russell (filosoof); Thomas Paine (filosoof).

Eeuwenlang was het de taak van ouders om hun kinderen te onderwijzen en op te voeden. En eeuwenlang hebben mensen hun leven kunnen leven zonder druk of invloed vanuit hun overheid betreffende de educatie en opvoeding van hun kinderen. Er behoort scheiding van kerk en staat te zijn: scheiding tussen het privé domein van het geweten én de overheid.

Nu wil de overheid daar met deze absurde wet verandering in brengen vanwege slechts een handjevol kinderen. Het is een handjevol, in vergelijking met alle schoolgaande kinderen. En het is nog steeds een handjevol, vergeleken met de kinderen die thuiszitten vanwege hun vastlopen in het falend schoolstelsel.

De overheid zoekt (met deze wet) kenbaar vanuit vooroordelen naar problemen bij vrijstelling van leerplicht onder artikel 5b van de leerplichtwet *die niet bestaan* en creëert daarom zelf problemen.

Het huidige onderwijssysteem gaat kapot aan de bureaucratie. Het vak van leerkracht is al vele jaren zo weinig geambieerd, dat we in Nederland te maken hebben met een stevig lerarentekort dat door heel het land het onderwijs systematisch lam legt. En dan zou het handjevol gewetensbezwaarde thuisonderwijzers, dat zich tot het uiterste inspant om de van leerplicht vrijgestelde kinderen wél

succesvol onderwijs te bieden, eenzelfde desastreus juk opgelegd moeten worden? Daar ontbreekt toch iedere realiteitszin...

Wijzelf zijn al een aantal jaar vrijgesteld van de leerplicht op grond van richtingbezwaaar en geven naar eer en geweten thuisonderwijs. In dit onderwijsavontuur dat wij zijn aangegaan, ontdekten we dat er kinderen bestaan die niet in de bestaande hokjes passen. Kinderen die – als ze wél op school terechtgekomen waren – daar volledig misplaatst zouden zijn en niet de uitdaging en motivatie krijgen die ze verdienen - waar ze *recht* op hebben. Bijvoorbeeld vanwege een heel persoonlijke ontwikkelingslijn; waarop - door overexcitabiliteiten en (extreme)hoogbegaafdheid - een heel ander ontwikkelingspotentieel blijkt te zijn dan het regulier schoolsysteem zou aankunnen.

De eisen van dit wetsvoorstel zijn voor dergelijke kinderen ‘dodelijk’ voor hun persoonlijke (educatieve) ontwikkeling, creativiteit, intrinsieke motivatie en leergierigheid. *Verplichte* toetsen en gesprekken hebben daarbij een averrechts effect en geven niet de verwachte uitkomst, omdat de druk van de verplichting deze kinderen belemmert om te laten zien wat ze kunnen en wie ze zijn; ze slaan ervan op slot en krijgen onnodig veel stress te verwerken. Zonder het opleggen van verplichtingen, zie je deze kinderen uit een intrinsiek gemotiveerde leerhonger zoeken naar sociale en cognitieve groei en dat ook zelf organiseren.

Naast dat het voor meer- en hoogbegaafde kinderen funest kan zijn om verplicht te toetsen, is verplicht toetsen minstens zo irreëel voor kinderen die minderbegaafd zijn, of die een specifieke persoonlijkheids- of gedragsproblematiek hebben waardoor de toetsen geen eerlijk beeld geven van wat het kind kan. Zulke kinderen zijn er te over in het schoolsysteem (en lopen daar vaak vast), maar zulke kinderen zijn er óók die thuisonderwijs krijgen. Geen kind is hetzelfde en alle kinderen hebben iets unieks. Er bestaat geen vaste mal waarin alle kinderen van een bepaalde leeftijdscategorie standaard passen en wie er niet in past, zou niet goed genoeg zijn, of juist té goed zijn. Kinderen zijn ook mensen, net zo divers als volwassenen. Immers, het zijn volwassenen in wording: kwetsbare, jonge, unieke mensen die met vallen en opstaan nog vollop aan het leren zijn hoe het leven in onze eeuw gestalte mag krijgen in hun bestaan.

Eisen dat er slechts onderwijs gegeven mag worden door één ouder, is een eis die alle logica en realisme ontbeert. Op school krijgen kinderen ook te maken met verschillende leerkrachten, vaak zelfs in één klas en op één dag. Op (de basis)school zijn er ook vakken die gegeven worden door vakbekwame docenten, voor muziek, handvaardigheid, gym, Engels, en dáár wordt dat toegejuicht. In het thuisonderwijs mág het niet? Dat noemt men ‘meten met twee maten’. We meenden nu juist dat de overheid *dat* met dit wetsvoorstel wilde proberen te voorkomen...

Wat een mogelijkheden breken er open voor talentvolle (thuisonderwijs)kinderen, wanneer hun specifiek talent door een vakbekwaam leerkracht in ontwikkeling wordt begeleid! Ouders die hun persoonlijke vaardigheden en talenten kennen en hun kinderen het beste willen geven, wisselen onderling de taken af en onderwijzen juist die onderwerpen waarin zij zelf ook het meest onderlegd zijn. Deze wet wil dat tegengaan.

Een laag opleidingsniveau van de ouder(s) hoeft een academische loopbaan van kinderen die thuisonderwijs krijgen niet te weerhouden. Er zijn in binnen- en buitenland vele kinderen die (ver) boven de ouders die hen onderwezen zijn uitgestegen. Omdat het *de toewijding en stimulans* van de ouders was, die hen ondersteunde en die de intrinsieke motivatie van de kinderen aansprak om te willen leren. Zij hebben hun kinderen op weg geholpen om zelfstandig te leren werken, hen geleerd om door te zetten, hen geleerd wat ze kunnen doen als ze leerstof niet begrijpen...

Dit wetsvoorstel bevat uitermate onwenselijke pressiemiddelen, waaronder het afdwingen van het betreden van het persoonlijk domein, het privé van het thuis. Al eerder verwezen wij naar een

basisprincipe van onze democratie, de scheiding van kerk en staat: geen overheid achter de voordeur en op het terrein van het geweten en de levensovertuiging! Hier worden grondrechten met voeten getreden.

Elk mens heeft een overtuiging van leven. En heeft récht op die overtuiging van leven. Of hij nu atheïst is, of deïst, agnost, hindu, hare krishna, moslim, boeddhist, jehova's getuige, katholiek, protestant, adventist, evangelisch, antroposoof, of zichzelf seculier/neutraal/openbaar noemt. Het is de overtuiging waarmee hij zijn kind graag wil grootbrengen *en dat is zijn recht*. En bij een *gelijke* behandeling staat de ene overtuiging niet boven de ander. En wordt de ene overtuiging al helemaal niet door de overheid boven de ander getild, zoals de overtuiging dat er een neutrale visie op het leven bestaat. Niets is neutraal, ook degene die neutraal denkt te zijn, gelooft íets. Neutraliteit is ook 'íets' waarin men geloven kan, en de praktijk van alle dag leert dat ware neutraliteit en objectiviteit in dit leven onmogelijk blijken te zijn.

Een toetsing van gewetensbezwaren c.q. richtingbezwaren is een grove schending van de godsdienstvrijheid en onderwijsvrijheid die wij in Nederland kennen. Elk kader dat geschetst wordt waarbinnen het geweten van de ander moet passen, is een mal die niet ieder mens zal passen. Per definitie zou dit in een vrij land als Nederland onmogelijk moeten zijn! Bovendien zijn de kaders van toetsing niet eens verduidelijkt, een onrecht dat voor extra onveiligheid zorgt bij bezwaarde ouders en kinderen.

Gesprekken vanuit de inspectie met kinderen brengen de kinderen in een onwenselijke positie. *De ouders* hebben vanuit de wet het recht én de plicht om gezag over hun kinderen uit te voeren in hun opvoeding, verzorging en het (hen helpen) kiezen van geschikt onderwijs. In een gezonde situatie hoort daar geen onderwijsinspectie of overheid tussen te komen. Het hebben van een richtingbezwaar op grond van levensovertuiging *is* een gezonde situatie, waarin een burger, wanneer hij een beroep doet op artikel 5b van de leerplichtwet, gebruik maakt van zijn rechten.

Gezien de tijd en omwille van de lengte van dit document rond ik mijn bezwaar tegen dit wetsvoorstel af, maar mijn bedenkingen en bezwaren zijn nog lang niet allemaal uitgewerkt. Omdat ik niet de enige ben die dit grondrechten-met-voeten-tredend-wetsvoorstel het liefst door de papierversnipperaars ziet gaan en ik al veel andere steekhoudende bezwaren heb zien voorbijkomen, houd ik het bij wat ik nu op papier heb staan en spreek ik mijn steun uit voor de bezwaarschriften die binnenkwamen via bijvoorbeeld de NVvTO, Stichting Keurmerk Thuisonderwijs, Stichting Christenen voor Onderwijsvrijheid (CvO) en Vereniging Thuisonderwijsverbond (TOV).

Laat 2020 het jaar zijn waarin thuisonderwijs als een volwaardige, moderne (en tegelijkertijd eeuwenoude) succesvolle, kwalitatieve en effectieve methode van onderwijs wordt erkent. Náást het reeds bestaande onderwijs (en geef dát alstublieft ook meer ruimte en mogelijkheden om zich aan te passen). Thuisonderwijs als mogelijkheid voor *iedereen*: richtingbezwaard of inrichtingbezwaard, of vastgelopen op school, of welk achterliggend motief er ook mag zijn om de educatie niet uit te besteden aan school.